

ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET
103 33 STOCKHOLM

DATUM 2013-06-03
DNR 0103/13
ER REFERENS A2012/3701/DISK

Remissyttrande över betänkandet *Främlingsfienden inom oss* (SOU 2012:74)

Brottsförebyggande rådet (Brå), som har fått rubricerade betänkande på remiss, tillstyrker sammanfattningsvis utredningens förslag som avser att stödja det förebyggande arbetet mot främlingsfientlighet på regional och lokal nivå. De synpunkter Brå har koncentreras till förslaget att de lokala brottsförebyggande råden tar upp hatbrott på sin agenda och att regeringen uppdrar åt berörda statliga myndigheter att förbättra förutsättningarna för att ta fram statistik över anmälningar av hatbrott och vad som händer med dessa i rättsprocessen.

Hatbrott på de lokala brottsförebyggande rådens agenda

Utredaren föreslår att regeringen bör träffa en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) om att rekommendera de lokala brottsförebyggande råden att ta upp hatbrott på sin agenda. Brå har två invändningar mot förslaget enligt nedanstående resonemang.

De lokala brottsförebyggande råden är vanligtvis en samverkansform mellan polis, skola, socialtjänst och tekniska förvaltningar med kommunen, kommundelen eller stadsdelsförvaltningen som huvudman. Syftet med samverkan är att de berörda aktörerna planerar, utformar, samordnar och följer upp lokala insatser för att förebygga brott. Sedan ett par år tillbaka har samverkan mellan polis och kommun förstärkts genom att parterna ingår överenskommelser om samverkan i det lokala brottsförebyggande arbetet (Brå rapport 2013:5).

Syftet med att aktualisera hatbrott i de lokala brottsförebyggande råden är, enligt utredaren, att säkerställa att de som medverkar i råden har kunskaper om hatbrott och har möjligheter att ge råd och stöd till dem som råkar ut för hatbrott, till exempel om hur man kan anmäla sådana till polisen. Insatsen kan ses som ett led i att tillmötesgå Europarådets kommission mot rasism och intolerans (ECRIs) rekommendation att höja medvetandegraden om strafflagens bestämmelser på denna punkt.

De lokala brottsförebyggande råden har olika sammansättning i olika delar av landet. Det är inte säkert att den målgrupp som ECRIs medvetandeinsats tar sikte på nödvändigtvis finns representerad i samtliga lokala råd. Brå anser därför att det är mer lämpligt att säkerställa att personer som råkar ut för hatbrott kan få råd och stöd direkt hos berörda organisationer, exempelvis hos lokal brottsofferjour, socialtjänst eller polismyndighet.

All brottslighet är lokal och behöver förebyggas på lokal nivå. Brå delar därför utredarens åsikt om vikten av lokala åtgärder mot hatbrottsligheten. Brå anser dock att de lokala brottsförebyggande råden bör fokusera sina insatser mot en lokalt framtagen problembild. Det innebär att prioritering av arbetet mot vissa brottstyper eller brottskategorier främst bestäms av lokala förutsättningar och problem och inte av uppifrån satta prioriteringar.

Brå har i uppdrag att stödja och stimulera det lokala brottsförebyggande arbetet i Sverige. Med det uppdraget skulle myndigheten kunna uppmuntra och stödja lokala brottsförebyggande råd till att kartlägga och undersöka den lokala hatbrottslighetens omfattning och karaktär och att utifrån den framtagna beskrivningen välja lämpliga förebyggande metoder och åtgärder snarare än att bara peka på vikten av att arbetet bedrivs.

Statistik om hatbrott

Utredaren föreslår att regeringen ger alla berörda myndigheter i rättsväsendet i uppdrag att vidta åtgärder som säkerställer att hatbrott kan följas genom rättsprocessen och att det därmed kan tas fram statistik av högre kvalitet. Brå stödjer förslaget och anser att alla åtgärder som kan bidra till att förbättra statistiken är värdefulla och angelägna.

För att statistiken över hatbrott, främlingsfientliga såväl som med andra motiv, ska bli mer tillförlitlig än vad den är i dag krävs till att börja med en fungerande registrering i anmälan. En fungerande registrering kräver i sin tur bl.a. en tydlig och enhetlig definition av begreppet hatbrott och en fungerande rutin för registrering. Det är därför viktigt att registreringen av hatbrott beaktas särskilt i den pågående utvecklingen av rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Brå medverkar i utvecklingsarbetet och har inom ramen för den andra etappen framfört behovet att det skapas förutsättningar för att ange brottsinformation gällande hatbrottsmotiv på ett enhetligt och strukturerat sätt i hela brottmålsprocessen. En väl fungerande registrering i det nya systemet skulle förutom bättre kvalitet på statistiken också möjliggöra bättre kvalitet på uppföljningen av hatbrott genom rättsprocessen, t.ex. hur många eller vilka anmälningar som leder till åtal eller domslut.

Utöver dessa åtgärder bedömer Brå att ökad utbildning och kunskapsspridning om hatbrott är viktig, både till allmänheten och till personal inom rättsväsendet. Ökad kunskap om hatbrott leder till ökad medvetenhet att anmäla och till ökad medvetenhet att i rättsprocessen hantera anmälan på ett korrekt sätt.

Detta yttrande har fattats av undertecknad myndighetschef efter föredragning av enhetsrådet Charlotta Gustafsson. I beredningen har även deltagit enhetschefen Anna Sellin.

Erik Wennerström

Anna Sellin

Charlotta Gustafsson